

Dokumenty

DOKUMENTY UZASADNIAJĄCE WPROWADZENIE NA GRANICY NRD Z BERLINEM ZACHODNIM ŚRODKÓW OCHRONY I KONTROLI

W dn. 13 sierpnia 1961 r. opublikowano w Niemieckiej Republice Demokratycznej dwa dokumenty o dużej wadze politycznej:

- 1) „Oświadczenie rządów państw należących do Układu Warszawskiego”, oraz
- 2) „Uchwałę Rady Ministrów Niemieckiej Republiki Demokratycznej”.

Dokumenty te wyłuszczają motywy, jakimi powodowały się władze Niemieckiej Republiki Demokratycznej wprowadzając na granicy NRD z Berlinem Zachodnim, włącznie z granicą między Berlinem Demokratycznym a zachodnimi sektorami Berlina środki ochrony i kontroli, zmierzające do zabezpieczenia przed wroga działalnością uprawianą z terytorium Berlina Zachodniego przeciwko państwu obozu socjalistycznego, w szczególności zaś przeciwko Niemieckiej Republice Demokratycznej.

Na XIX sesji Izby Ludowej NRD w dniu 11 sierpnia 1961, Rząd NRD w oświadczeniu złożonym przez wicepremiera i ministra spraw zagranicznych L. Bolza ustosunkował się do radzieckich propozycji dotyczących zawarcia traktatu pokojowego z Niemcami, popierając je w całej rozciągłości. Równocześnie, na tej samej sesji Izby Ludowej, w drugim oświadczeniu rządowym złożonym przez wicepremiera W. Stophę, naświetlona została sytuacja zagrożenia NRD przez działalność zachodnioniemieckich i zachodniobерlińskich sił odwetowych i militarystycznych, działających przed wszystkim z terytorium Berlina Zachodniego i wykorzystujących dla tej działalności istniejące do tej pory ułatwienia w ruchu między sektorami zachodnimi Berlina i Berlinem Demokratycznym. Na podstawie wymienionych oświadczeń rządowych Izba Ludowa przyjęła uchwałę upoważniającą Radę Ministrów NRD do przygotowania i przeprowadzenia wszelkich kroków koniecznych dla zapewnienia bezpieczeństwa Niemieckiej Republiki Demokratycznej¹.

Zarządzenia ochronne zastosowane przez Rząd Niemieckiej Republiki Demokratycznej z dniem 13 sierpnia 1961 r. stanowią krok, którego konieczność uznana i zalecona została przez Polityczny Komitet Doradczy państw należących do Układu Warszawskiego.

Konieczność tych zarządzeń ochronnych wynika w szczególności ze stanowiska zajętego przez mocarstwa zachodnie i rząd NRF wobec radzieckich propozycji zmierzających do pokojowego uregulowania stosunków z Niemcami przez zawarcie traktatu pokojowego, likwidującego skutki II wojny światowej. Na tej podstawie winien być również rozwiązany problem Berlina Zachodniego, zgodnie z wymogami realnie istniejącej sytuacji, jaka ukształtowała się w Niemczech i Berlinie w latach, jakie upłynęły od zakończenia II wojny światowej².

¹ Materiały z XIX sesji Izby Ludowej NRD opublikował dziennik „Neues Deutschland” Nr. 221 z dn. 12. sierpnia 1961 r.

² Por. B. Wiewióra, Status prawny Berlina, w „Przeglądzie Zachodnim” nr 5/1959, str. 92 i n.

Wymienione dokumenty stwierdzają, iż zarządzenia ochronne NRD mają charakter przejściowy i obowiązywać będą do czasu zawarcia z Niemcami traktatu pokojowego.

Niżej zamieszczamy pełny tekst dokumentów za „Neues Deutschland” nr 222 z dnia 13 sierpnia 1961 r.:

OSWIADCZENIE RZĄDÓW PAŃSTW NALEŻĄCYCH DO UKŁADU WARSZAWSKIEGO

Rządy państw będących członkami Układu Warszawskiego już od wielu lat dążą do pokojowego uregulowania stosunków z Niemcami. Wychodzą przy tym od tego, że zagadnienie to od dawna dojrzało do rozwiązania i nie może być nadal odraczane. Jak wiadomo, rząd ZSRR za pełną zgodą i pełnym poparciem wszystkich państw, które należą do Układu Warszawskiego, zaproponował rządów krajów, które brały udział w wojnie przeciwko hitlerowsko-faszystowskiemu Niemcom, aby zawrzeć z obydwojoma państwami niemieckimi traktat pokojowy i na tej podstawie rozwiązać zagadnienie Berlina Zachodniego przez nadanie mu statusu zdemilitaryzowanego, Wolnego Miasta. Propozycja ta uwzględniła realną sytuację, jaka wytworzyła się w okresie powojennym w Niemczech i w Europie. Nie jest ona wymierzona przeciwko czyimkolwiek interesom i ma na celu tylko zlikwidowanie pozostałości drugiej wojny światowej i umocnienie pokoju światowego.

Rządy mocarstw zachodnich nie okazały dotąd gotowości, aby przez rokowania wszystkich zainteresowanych krajów dojść do uzgodnionego rozwiązania. Co więcej: mocarstwa zachodnie odpowiadają na propozycje krajów socjalistycznych nacechowane umiłowaniem pokoju, nasileniem przygotowań wojennych, rozpętywaniem hysterii wojennej i grożeniem siłą militarną. Oficjalni przedstawiciele pewnej ilości krajów należących do NATO podali do wiadomości wzmocnienie swoich sił zbrojnych i plany wojskowej częściowej mobilizacji. W kilku krajach należących do NATO opublikowano nawet plany wojskowej inwazji na suwerenne terytorium NRD.

Siły agresywne wykorzystują brak traktatu pokojowego, aby forsować militaryzację Niemiec Zachodnich i wzmacniać w przyspieszonym tempie Bundeswehrę, przy czym wyposażają ją w najnowocześniejszą broń. Odwetowcy zachodniemieccy otwarcie żądają oddania im do dyspozycji broni jądrowej i raketowej. Rządy mocarstw zachodnich, które ułatwiają wszelkimi sposobami uzbrojenie Niemiec Zachodnich, naruszają tym samym najważniejsze umowy międzynarodowe, które przewidują wykorzenienie niemieckiego militaryzmu i zapobieżenie jego odrodzeniu.

Mocarstwa zachodnie nie tylko nie starały się o normalizację sytuacji w Berlinie Zachodnim, lecz kontynuują wzmoczone nadużywanie go jako centrum roboty wicherzycielskiej przeciwko NRD i innym krajom Wspólnoty socjalistycznej. Nie ma na ziemi drugiego takiego miejsca, gdzieby było skoncentrowanych tak wiele central szpiegowskich i wicherzycielskich obcych państw i gdzie mogłyby one tak bezkarnie działać, jak w Berlinie Zachodnim. Te liczne centrale wicherzycielskie nasyłają do NRD agentów dla podejmowania różnych dywersji, werbują one szpiegów i podburzają wrogie elementy do organizowania aktów sabotażu i niepokoju w NRD.

Koła rządzące Republiką Federalną i organy szpiegowskie krajów należących do NATO wykorzystują obecną sytuację komunikacyjną na granicy Berlina Zachodniego dla podkopania gospodarki Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Przy pomocy oszustwa, korupcji i szantażu organy rządowe i koncerny zbrojeniowe Republiką Federalną skłaniają pewną chwiejną część mieszkańców NRD do przechodzenia do Niemiec Zachodnich. Ci oszukani wciągani są do Bundeswehry, werbowani w szerokim zakresie do organów szpiegowskich różnych krajów, po czym, jako szpiedzy i agenci-sabotażyści ponownie posyłani są do NRD. Dla tego rodzaju działalności dywersyjnej przeciwko Niemieckiej Republice Demokratycznej i innym krajom socjalistycznym został nawet stworzony specjalny fundusz. Zachodniemiecki kanclerz Adenauer wzywał niedawno rządy krajów należących do NATO do powiększenia tego funduszu.

Jest rzeczą charakterystyczną, że uprawiana z Berlina Zachodniego działalność wicherzycielska nasiliła się w ostatnim okresie i to właśnie po tym, kiedy Związek Radziecki, NRD i inne kraje socjalistyczne przedłożyły propozycje niezwłocznego uregulowania pokojowego stosunków z Niemcami. Ta działalność wicherzycielska nie tylko szkodzi Niemieckiej Republice Demokratycznej, lecz również dotyczy interesów innych krajów obozu socjalistycznego.

W obliczu agresywnych usiłowań sił reakcyjnych Republiki Federalnej i jej sprzymierzeńców w NATO, państwa należące do Układu Warszawskiego nie mogą wstrzymać się od podjęcia koniecznych kroków, dla zabezpieczenia swego bezpieczeństwa a przede wszystkim bezpieczeństwa Niemieckiej Republiki Demokratycznej, w interesie samego narodu niemieckiego.

Rządy państw należących do Układu Warszawskiego zwracają się do Izby Ludowej i do Rządu NRD, do wszystkich ludzi pracy Niemieckiej Republiki Demokratycznej z propozycją wprowadzenia na granicy Berlina Zachodniego takiego porządku, dzięki któremu zagroźona zostanie niezawodnie droga dla działalności wicherzycielskiej przeciwko krajom obozu socjalistycznego i zabezpieczona zostanie godna zaufania ochrona i skuteczna kontrola wokół całego terytorium Berlina Zachodniego włącznie z jego granicą z Berlinem Demokratycznym. Oczywiście, środki te nie będą dotyczyły istniejących postanowień o komunikacji i kontroli na szlakach łączących Berlin Zachodni z Niemcami Zachodnimi.

Rządy państw należących do Układu Warszawskiego rozumieją naturalnie, że sięgnięcie do środków ochronnych na granicy Berlina Zachodniego powoduje dla ludności pewną niewygodę, ale w obliczu powstałej sytuacji wina za to obciąża wyłącznie mocarstwa zachodnie a przede wszystkim rząd Republiki Federalnej. Jeżeli granica Berlina Zachodniego pozostawała dotychczas otwarta, to miało to miejsce w nadziei, że mocarstwa zachodnie nie będą nadużywały dobrej woli Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Jednak wykorzystywały one obecny porządek na granicy Berlina Zachodniego dla swoich podstępnych celów wicherzycielskich, lekceważąc interesy narodu niemieckiego i ludności Berlina. Obecnej anormalnej sytuacji trzeba położyć kres przez wzmoczoną ochronę i kontrolę na granicy Berlina Zachodniego.

Jednocześnie rządy krajów należących do Układu Warszawskiego uważają za konieczne podkreślić, że konieczność tych kroków odpadnie, jak tylko urzeczywistnione zostanie uregulowanie pokojowe stosunków z Niemcami i na tej podstawie zostaną rozwiązane dojrzałe do rozstrzygnięcia zagadnienia.

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW NIEMIECKIEJ REPUBLIKI DEMOKRATYCZNEJ

Na podstawie oświadczenia państw należących do Układu Warszawskiego i uchwały Izby Ludowej, Rada Ministrów Niemieckiej Republiki Demokratycznej uchwala:

Utrzymanie pokoju wymaga położenia zapory dla działalności zachodniemieckich odwetowców i militarystów i przez zawarcie niemieckiego traktatu pokojowego otwarcia drogi do zabezpieczenia pokoju i odrodzenia Niemiec jako miłującego pokój, antyimperialistycznego, neutralnego państwa. Stanowisko rządu bońskiego, że druga wojna światowa jeszcze się nie zakończyła, równa się żądaniu swobody dla stosowania prowokacji militarnych i środków wojny domowej. Ta imperialistyczna polityka prowadzona pod maską antykomunizmu stanowi kontynuację agresywnych celów faszystowskiego niemieckiego imperializmu w czasach trzeciej Rzeszy. Z klęski Niemiec hitlerowskich w drugiej wojnie światowej rząd boński wyciągnął wniosek, że należy raz jeszcze spróbować rozbójniczej polityki niemieckiego kapitału monopolistycznego i jego hitlerowskich generałów, rezygnując z niemieckiej narodowo-państwowej polityki i przeksztalcając Niemcy Zachodnie w państwo NATO-wskie, w satelickie państwo USA.

To nowe zagrożenie narodu niemieckiego i narodów europejskich przez militarizm niemiecki mogło stać się ostrym niebezpieczeństwem, ponieważ w zachodniemieckiej Republice Federalnej i w frontowym mieście Berlinie Zachodnim podstawowe postanowienia Umowy Poczdamskiej o wykorzeniu militarizmu i nazizmu były nieustannie łamane.

W Niemczech Zachodnich nastąpiło zaostrzenie polityki odwetowej z wzrastającymi żądaniami terytorialnymi wobec Niemieckiej Republiki Demokratycznej i krajów sąsiadujących z Niemcami, która pozostaje w ścisłej łączności z przyspieszonymi zbrojeniami i uzbrajaniem atomowym zachodniemieckiej Bundeswehry. Przez rząd Adenauera uprawiane jest systematyczne przygotowywanie do wojny domowej przeciwko Niemieckiej Republice Demokratycznej. Obywatele Niemieckiej Republiki Demokratycznej, którzy odwiedzają Niemcy Zachodnie narażeni są coraz bardziej na terrorystyczne prześladowania. Przez zachodniemieckie i zachodniobierlińskie centrale agentów organizowane jest systematyczne odwrabowywanie obywateli Niemieckiej Republiki Demokratycznej i regularny handel ludźmi.

Jak można stwierdzić na podstawie oficjalnych dokumentów rządowych i deklaracji programowej kierownictwa partyjnego CDU/CSU, ta agresywna polityka i działalność zakłócająca ma na celu wcielenie całych Niemiec do zachodniego bloku wojskowego NATO

i rozciągnięcie militarystycznych rządów Republiki Federalnej także na Niemiecką Republikę Demokratyczną. Zachodnioniemieccy militariści chcą przez wszelkie możliwe, oszukańcze manewry, jak np. „wolne wybory”, rozszerzyć swą bazę wojskową początkowo do Odry, by następnie rozpocząć wielką wojnę.

Zachodnioniemieccy odwetowcy i militariści nadużywają pokojowej polityki ZSRR i państw należących do Układu Warszawskiego w sprawie Niemiec, aby przez wrogą nagonkę, przez odwerbowywanie i działalność dywersyjną szkodzić nie tylko Niemieckiej Republice Demokratycznej, lecz także innym państwom obozu socjalistycznego. Z tych wszystkich powodów Rada Ministrów Niemieckiej Republiki Demokratycznej uchwała zgodnie z uchwałą Politycznego Komitetu Doradczego państw należących do Układu Warszawskiego, w celu zabezpieczenia pokoju europejskiego, dla ochrony Niemieckiej Republiki Demokratycznej i w interesie bezpieczeństwa państw obozu socjalistycznego, następujące posunięcia:

W celu skrepowania wrogiej działalności sił odwetowych i militarystycznych Niemiec Zachodnich i Berlina Zachodniego wprowadza się na granicach Niemieckiej Republiki Demokratycznej włącznie z granicą z sektorami zachodnimi Wielkiego Berlina taką kontrolę, jaka jest stosowana na granicach każdego suwerennego państwa. Na granicach zachodnio-berlińskich należy zapewnić godną zaufania ochronę i skuteczną kontrolę, aby zagrozić drogę działalności wichrzycielskiej. Granice te mogą być przekraczane przez obywateli Niemieckiej Republiki Demokratycznej tylko za specjalnym zezwoleniem. Jak długo Berlin Zachodni nie zostanie przekształcony w zdemilitaryzowane, neutralne Wolne Miasto, od obywateli stolicy Niemieckiej Republiki Demokratycznej wymaga się specjalnego zaświadczenia dla przekroczenia granic do Berlina Zachodniego. Odwiedzanie stolicy Niemieckiej Republiki Demokratycznej (Demokratycznego Berlina) przez pokojowych obywateli Berlina Zachodniego możliwe jest za przedłożeniem zachodnio-berlińskiego dowodu osobistego. Politykom odwetowym i agentom zachodnio-niemieckiego militarystu wkraczanie do stolicy NRD (Demokratycznego Berlina) nie jest dozwolone. Odnosnie odwiedzin obywateli zachodnioniemieckiej Republiki Federalnej w Berlinie Demokratycznym pozostają w mocy dotychczasowe postanowienia kontrolne. Niniejsze postanowienia nie dotyczą przyjazdów obywateli innych państw do stolicy Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

Odnosnie przejazdów obywateli Berlina Zachodniego szlakami komunikacyjnymi Niemieckiej Republiki Demokratycznej za granicę, ważne są nadal dotychczasowe postanowienia.

Co do ruchu tranzytowego między Berlinem Zachodnim i Niemcami Zachodnimi przez Niemiecką Republikę Demokratyczną, niniejsza uchwała nie zmienia nic w dotychczasowych postanowieniach.

Minister Spraw Wewnętrznych, Minister Komunikacji i Nadburmistrz Wielkiego Berlina zostają zobowiązani do wydania koniecznych zarządzeń wykonawczych.

Ta uchwała o środkach dla zabezpieczenia pokoju, dla ochrony Niemieckiej Republiki Demokratycznej a w szczególności jej stolicy Berlina i dla zapewnienia bezpieczeństwa innych państw socjalistycznych, pozostaje w mocy do zawarcia traktatu pokojowego.

Berlin, dnia 12 sierpnia 1961 r.

Tłumaczył i podał do druku: *Janusz Rachocki*

KOMUNIKAT Z ROZMÓW MIĘDZY KANCLERZEM K. ADENAUEREM A PREZYDENTEM J. KENNEDY'M W WASZYNGTONIE

W związku z rozmowami waszyngtońskimi między kanclerzem federalnym Konradem Adenauerem a prezydentem USA Johnem Kennedy'm w dn. od 20—22 listopada 1961 r. ogłoszono komunikat końcowy, którego tekst podajemy za „Frankfurter Allgemeine Zeitung” — nr 273 z dn. 24 listopada 1961 r.

»Kancierz Adenauer i prezydent przeprowadzili w ciągu ostatnich trzech dni generalną wymianę myśli na temat pewnej ilości problemów, które przedstawiają dla ich rządów żywotne interesy. Wymiana myśli odbyła się w szczerej i serdecznej atmosferze. Ujawniła się w niej dalekoidąca zgodność poglądów na treść problemów oraz na metody służące ich rozwiązaniu.